

Пише: Волфганг Штрек
недеља, 30 октобар 2022 09:00

Интервју водили Ласло Бруст и Михал Матлак.

Волфганг Штрек је социолог и бивши директор Института Макс Планк за проучавање друштва у Келну. Његов главни истраживачки интерес је тензија између демократске политике и капиталистичке економије. Објавио је низ радова на ову тему, укључујући Куповање времена: Одложена криза демократског капитализма (2014) и Како ће се капитализам завршити? Есеји о неуспешном систему (2016), Између глобализације и демократије (2021). Студирао је социологију на Гете универзитету у Франкфурту и докторирао социологију на Универзитету Колумбија. Постао је доцент на Универзитету у Минстеру 1974, а затим је радио у САД као професор социологије и индустријских односа на Универзитету Висконсин-Медисон између 1988. и 1995. године. Након тога постао је директор Института Макс Планк.

Ласло Бруст: Дуго сте били познати по свом раду на политичкој економији модерног капитализма и институционалним променама, али данас сте познати по писању о европским интеграцијама и Европској унији. Како сусе мањали ваши погледи на европске интеграције и ЕУ?

Волфганг Штрек – Та прича може бити изненађење за многе људе. Осамдесетих година прошлог века био сам ватрени присталица европских интеграција. Тада сам учествовао на многим састанцима са синдикатом немачких металаца у Бриселу како бих помогао у дефинисању онога што се тада звало „социјална димензија Европе“, која је укључивала јакe, утицајне синдикате на европском нивоу и социјалне политике усмерену на ублажавање неједнакости у нашим друштвима. Када је основана друга Делорова комисија почетком 1990-их, постало ми је јасно да је тај пројекат напуштен.

Ласло Бруст: Која би била ваша дијагноза тренутног облика Европске уније?

Волфганг Штрек - Једна посебност ове конструкције је да нема правог центра. Не постоји ни врховни хегемон. Постоји тај веома чудан савез између Француске и Немачке, које се боре око концепта европске интеграције, њеног *финалитé*. Оне имају различите погледе на ово питање, али знају да не могу бити хегемон Европе без узајемне помоћи. Постоје унутрашње борбе, али и покушаји да се пронађе заједнички став са осталим земљама ЕУ, што је веома тешко.

Овде је неопходно да се у расправу уведе концепт империјалне ренте. Постоји одређена логика коју треба посматрати и правилност између различитих империјалних творевина. Да би одржао империју на окупу, центар мора да улаже у његову кохезију. То је оно што ја називам „империјалним трошковима“. Понекад морате да финансирате војску, док у другим случајевима шаљете економске субвенције. Морате да образujete и елите са периферије, како би се оне вратиле у своје земље са уверњем да знају како да воде модерну државу. Али мислим да је тренутно значајније да одржавање империје на окупу захтева присуство империјалне ренте која је већа од трошкова одржавања империје.

У Немачкој је то питање врло јасно. Реч је о Европској монетарној унији. Без ЕМУ, Немачка не би била тако богата као што јесте. Иако је ЕМУ извор просперитета Немачке, Немачка такође мора да дели профит од европских интеграција са

Пише: Волфганг Штрек
недеља, 30 октобар 2022 09:00

Француском.

У садашњем тренутку, врло је реална могућност да се трошкови империје повећају, а да империјална рента остане константна, или се смањи. Земље које заостају у економском смислу, попут Италије, захтевају све више трансфера из центра, док центар почиње да осећа да може и без периферних народа. Ово се посебно односи на империјалне центре који су демократије. (Нису сви империјални центри демократски. Сетите се Совјетског Савеза, на пример.) Моја прогноза за Европску унију је да ће доћи до тачке у којој ће овај империјални дефицит постати све очигледнији, посебно у Немачкој.

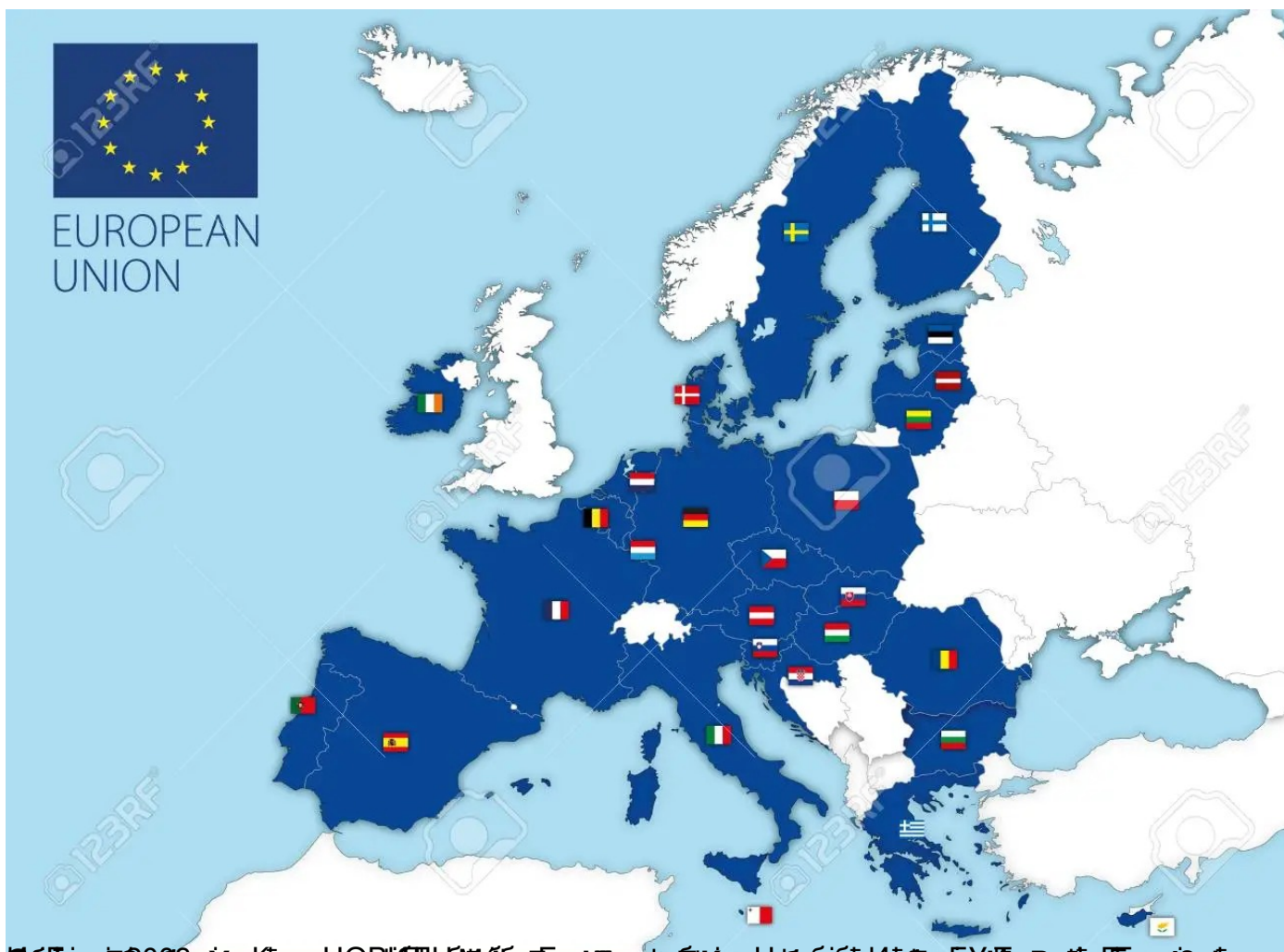
Ласло Бруст: Папандреу је дошао до управо супротног закључка након монетарне кризе 2008. године. У Грчкој, из перспективе периферије која је постала веома послушна, рачуница је била следећа: потенцијални трошкови изласка су много већи од послушности и останка. Грчка ја је стога остала у ЕУ и ушла у нагодбе са Немачком или са “штедљивом четворком” (богате земље Севера) које су понекад биле понижавајуће, понекад само веома скупе, али су на крају ипак била много ниже од трошкова изласка.

Волфганг Штрек - Периферија се у извесној мери прилагођава захтевима центра, а затим упада у замку. Не може лако да изађе из клопке. То се може видети у случају Италије. Мислим да је евро велики проблем за италијанску привреду. Италијанска средња класа ће се, међутим, противити сваком покушају изласка из евра, јер су нагомилали дуг у еврима. Обично се уздржавам од предвиђања, али моје површно предвиђање је да ће Европска унија распасти пре или касније. Мој аналитички фокус је разлика између становништва и елита. Оно што ја називам „империјалном међуелитном управом“ састоји се од центра који осигурава да периферне владе добијају упутства из центра. Да поново узмемо пример Италије, последња три или четири италијанска премијера су у основи изабрана у Бриселу или Берлину.

Када људима споља диктирате шта да раде и како треба да живе - јавља се отпор. Европска унија 1

Пише: Волфганг Штрек
недеља, 30 октобар 2022 09:00

<https://bit.ly/cv/FD9E>